

Universitat de Lleida
Centre de Formació Contínua

Senior
UdL

GUIA DOCENT

GEOGRAFIA DE CATALUNYA Introducció als paisatges de Ponent

Informació general de l'assignatura

Denominació	GEOGRAFIA DE CATALUNYA. Introducció als paisatges de Ponent
Nombre de crèdits ECTS	3 ECTS
Coordinació	IGNASI ALDOMÀ BUIXADÉ
Departament/s	GEOGRAFIA, HISTÒRIA I H. DE L'ART
Idioma d'impartició	CATALÀ
Professorat	ALDOMÀ BUIXADÉ, IGNASI

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Introduir l'alumne/a en l'observació, comprensió i estima d'un territori i un paisatge condicionats pel seu medi i la seva societat. Així s'aborden tan el relleu com la geologia, el clima i la vegetació, a més dels aspectes humans, econòmics i culturals en la seva evolució històrica. Hi ha de jugar un paper destacat el reconeixement de la realitat pròxima (les Terres de Lleida), que facilita vincular les dades geogràfiques amb els coneixements i la pràctica quotidiana dels alumnes.
2. Facilitar eines per a la descoberta personal de la geografia de Catalunya i els seus paisatges. La geografia de Catalunya representa una realitat bastíssima, tant des del punt de vista d'àmbits d'estudi com de territoris, de manera que s'hauran d'oferir eines, tant de tipus teòric, com metodològic i material, que serveixin per a l'anàlisi i comprensió personals.
3. Reconèixer les variables físiques i humanes que caracteritzen el nostre territori per tal de copsar-ne les diferències i reconèixer els seus valors paisatgístics i patrimonials.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Catalunya, Països Catalans, Euroregions.
 - a. Les magnituds comparades. Fronteres i límits. La Catalunya Nord i els límits amb l'Aragó. Els territoris de la llengua i les comunitats culturals. Dialectes i toponímies.
 - b. Els referents geoestratègics a la base de l'esdevenidor històric: Mediterrània, Europa, Ibèria.
2. Passadís, refugi o laberint.
 - a. Les grans unitats del relleu. Planes i muntanyes. Barreres i passadissos.
 - b. Formació geològica. Roques, relleus i sòls. Acció erosiva. Els recursos minerals.

3. Catalunya seca/humida, Catalunya nova/vella.
 - a. La climatologia general i la vegetació. Els recursos hídrics.
 - b. El poblament i la colonització històrica del territori; pobles i masos.
 - c. Produccions i paisatges agraris. Colonització i pervivència de les estructures agràries.
4. Catalunya mosaic i trenat.
 - a. Corrents territorials i relacions històriques; muntanya, la plana i el litoral. Identitats comarcals. Els mercats i la formació de les viles.
 - b. La industrialització i la seva lògica espacial. De la societat industrial a la dels serveis.
5. La formació de la Catalunya ciutat.
 - a. Mobilitat i accessibilitat. La implantació de les infraestructures territorials.
 - b. Creixements urbans i eixos de comunicació i desenvolupament. Noves estructures urbanes.
 - c. Els desequilibris territorials. La distribució desigual de la població, l'activitat i la renda; arguments i alternatives.
 - d. Les unitats administratives. Comarques i organització de les administracions.

Es dedicarà una sessió específica a recursos cartogràfics i geogràfics en general.

Eixos metodològics de l'assignatura

Es tracta que l'alumne s'endinsi personalment en el món de la geografia i per això la metodologia consistirà en:

1. Aproximació al coneixement d'una realitat geogràfica pròxima a l'alumne (redacció personal més possibles documents cartogràfics). Pot ser un poble, un terme municipal, una novel·la, una poesia o una expressió artística relacionada amb el territori.
2. Comentari i debat sobre els documents cartogràfics que es presentaran a l'aula amb motiu de l'exposició dels diferents temes de l'assignatura.

3. Completar fora de l'aula algun comentari o document cartogràfic que complementi la presentació dels temes corresponents.
4. Valoració extra a partir d'una possible sortida o resum d'un text literari.

Sistema d'avaluació

Assistència i participació en els treballs i debats que es realitzin a l'aula: 40%

Treballs individuals realitzats fora de l'aula: 40%

Pràctica de camp (resum sortida o lectura): 20%

Bibliografia i recursos d'informació

ALDOMÀ, I. (2021) *L'ignot oest. Una geografia viscuda*. Lleida: Pagès editors. 342 pàgs.

CASASSAS, L. (coord.) (1984) *Per la coneixença geogràfica de Catalunya*. Col·lecció Rosa Sensat. Barcelona: Edicions 62. 172 pàgs.

FONT I GAROLERA, J. (1999) *La formació de les xarxes de transport a Catalunya, 1761-1935*. Barcelona: Oikos-Tau. 454 pàgs.

MAJORAL, R. (coord.) (2002) *Cataluña, una anàlisi territorial*, Barcelona: Ariel. 447 pàgs.

REIXACH, M. (coord.) (1979) *Catalunya: home i territori*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. 194 pàgs.

VICENS I VIVES, J. (1954) *Notícia de Catalunya*. Barcelona: Destino. 231 pàgs.

VILA, P. (1978) *Aspectes geogràfics de Catalunya. Selecció d'escrits de geografia 2*. Barcelona: Editorial Barcino.

VILA, P. (1962-1963) *Visions geogràfiques de Catalunya*. (2 vols.) (recull d'articles). Barcelona: Editorial Barcino.

VILA, P. (1928-1938) *Resum de geografia de Catalunya*, 9 vols. Barcelona: Editorial Barcino.

VILA, P. I CASASSAS, L. (1974) *Barcelona i la seva rodalia al llarg del temps*. Barcelona: Aedos. 491 pàgs.

VILAGRASSA, J. (dir.) (2000) *Transformacions territorials a Catalunya. Segles XIX-XX*. Lleida: Pagès Editors. 280 pàgs.

VILAR, P. (1964) *Catalunya dins l'Espanya moderna*. (4 vols. vol 1 en especial) Barcelona: Edicions 62.

Recursos on-line

Cartografia, imatges i recursos per a l'ensenyament, amb connexions a d'altres webs

<http://www.xtec.cat/>

Informació estadística sobre tot el territori

<http://www.idescat.cat/>

Accés a base i catàlegs de l'Institut Cartogràfic de Catalunya

<http://www.icgc.cat/>

Pàgina de la Generalitat de Catalunya des d'on es pot accedir a les webs de tots els Departaments i en les quals es troba informació cartogràfica, estadística i documental

<http://www.gencat.net/>

especialment a

mediambient.gencat.net (Programa Miramon)

Web de la Societat Catalana de Geografia, amb informació sobre autors, esdeveniments i altres

<http://www.iec.cat/institucio/societats/SCGeografia/>